

Projectplan

GLB-projectsubsidie kennisprojecten (SABE)

Openstellingsperiode: 1 juli 2025 tot en met 12 augustus 2025.

Het delen van kennis in groepsverband is belangrijk voor de Nederlandse landbouw. Het helpt mee aan verduurzaming en draagt bij aan de GLB-doelen. Deze regeling helpt ondernemers om hun kennis en informatie te delen met een groep samenwerkende landbouwers.

Doe uw aanvraag binnen de openstellingsperiode. Stuur dit ingevulde projectplan samen met de andere bijlagen mee met uw aanvraag via Mijn RVO.

Titel project

Integrale N-emissiereductie in en buiten de stal Oostelijk Noord-Brabant

1. Aanvrager

Vul de gegevens van de aanvrager in.

1.1 Naam aanvrager

KCGG

1.2 Omschrijving van de organisatie of het bedrijf van de aanvrager

KCGG

1.3 Samenstelling van de groep van samenwerkende landbouwers

De kennisvragende ondernemers in dit project zijn actief als melkveehouders. Het aanvragende bedrijf, Rundveebedrijf Alders, is een melkveehouderij in Overloon, met 200 melkkoeien en bijbehorend jongvee. Het bedrijf produceert tevens mineralenconcentraat in het kader van het "Onderzoek naar Mineralenconcentraat" zie <https://www.rvo.nl/onderwerpen/mest/mineralenconcentraat>. Het gaat om een onderneming die zich structureel langdurig inspant voor milieu en voor het verbinden van de agrarische sector met maatschappij, zie <https://www.landvancuijboertbewust.nl/boer/rundveebedrijf-alders/>

Alle bedrijven zijn gevestigd in Oostelijk Noord- Brabant .

De leden van de groep samenwerkende landbouwers hebben ervaring met precisiebemesting met startermeststoffen in de rij bij mais, met het gebruik van organische meststoffen aan de basis, met mestscheiding en mestopwaardering door additieven zoals MgCl₂ en met de teelt van klavers ter vervanging van kunstmeststoffen. Nu wensen zij verder te gaan op die weg door gebruik van uitsluitend circulaire meststoffen verkregen uit emissiereductie in de stal en dat met precisie ter vermindering van N- emissies naar lucht en bodem, ter verlaging van de CO₂- voetafdruk van melk en ter verhoging van de biodiversiteit op hun percelen.

2. Samenvatting project

2.1 Korte samenvatting project

Beschrijf in maximaal 3 zinnen uw project.

Dit project voorziet in de behoefte aan kennis van een groep melkveehouders in Oostelijk Noord-Brabant aangaande stikstofemissiereductie door toepassing van precisiebemesting met circulaire plantenvoeding die verkregen is in de stal door emissiereductie, waaronder

RENURE-meststoffen en dat volgens de vier juistheden van de precisiebemesting.

In die behoefte aan kennis wordt voorzien door middel van voorlichting via moderne media waaronder een website, webinars/seminars, door middel van workshops en door middel van demonstraties op demostroken op praktijkpercelen met bijbehorende veldbijeenkomsten, onder het motto “zien is geloven”

2.2 Beschrijving project

Beschrijf in maximaal 2000 karakters uw project. Vertel ons wat de inhoud en het doel van uw project is. Hoe duidelijker uw beschrijving, hoe beter we uw project kunnen beoordelen.

Aanleiding tot dit project

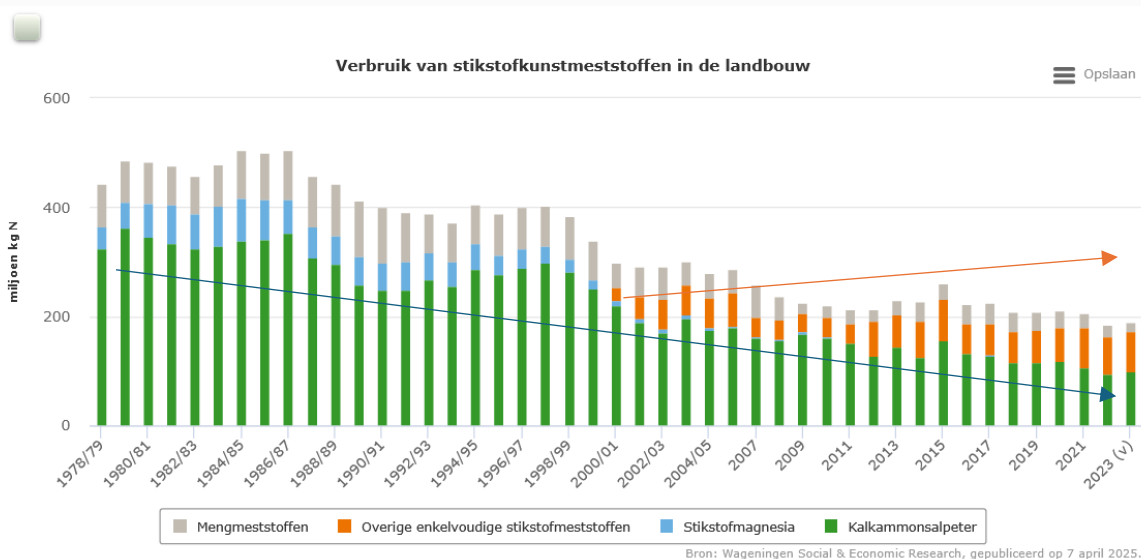
1 De erkenning door de overheid en wetenschap, dat innovaties en managementmaatregelen op het gebied van de stikstofemissiereductie werken, zie startpakket van de demissionaire minister Wiersma

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2025/04/25/kamerbrief-startpakket-nederland-van-het-slot>

2 De noodzaak van integrale aanpak van de emissiereductie in en buiten de stal, zoals beschreven in de dissertatie van Dr. Jahin el Mahdi dd dec 2024

Integrated dairy manure management systems to simultaneously reduce environmental impact and improve fertilizing value https://www.smartfertilization.org/wp-content/uploads/2024/12/integrated_dairy_manure_management_systems_to_sim-wageningen_university_and_research_675699.pdf

3 De dalende trend in het kunstmestgebruik in korrelvorm (blauwe lijn) en de stijgende trend (oranje lijn) in gebruik van precisiemeststoffen in Nederland, ook in Oostelijk Noord-Brabant, hetgeen wijst op een beweging die in gang is, die gemakkelijk versneld kan worden

4 De verlaging van de gebruiksnormen en het wegvallen van de derogatie voor dierlijke mest. Ingrijpende maatregelen, die door de toepassing van de principes van de precisiebemesting met circulaire meststoffen te overkomen zijn.

5 De komst van de Renuremeststoffen als kunstmestvervangers, waarmee in de behoefte aan circulaire precisiemeststoffen kan worden voorzien en gelijktijdig “integrated nutriënten management” kan worden toegepast, waarmee de kringlooplandbouw een concrete vorm kan krijgen in Nederland.

6 De komst van doelsturing , zoals in bovengenoemd startpakket is aangekondigd en al eerder in de Actieagenda StoffenBalans van het Ministerie van LNVN, zie <https://www.smartfertilization.org/afrekenbare-stoffenbalans/>

7 De lancering door TKI Agri&Food van Het Moonshotproject Fossielvrije Meststoffen in de Nederlandse landbouw. www.moonshot2035fossielvrijemeststoffen.nl .

Achtergrond van het project

Met de voorziene invoering van de Renurerichtlijn in het laatste kwartaal van 2025 krijgen de telers in de weidebouw ruime beschikking over circulaire precisiemeststoffen van dierlijke oorsprong, die mogen worden aangewend ter vervanging van kunstmest in het kader van de Nitraatrichtlijn. Deze wijze van kunstmestvervanging levert substantiële stikstofemissiereductie op, eerst in de stal en vervolgens ook daarbuiten .

Toepassing van circulaire precisiemeststoffen zal door de aard van die meststoffen-vloeibaar en ammoniakaal- een ingrijpende wijziging van de bemestingspraktijk teweeg brengen, een wijziging die overigens zeer gewenst is vanwege de gunstige effecten op het milieu en op het boereninkomen. Dat laatste houdt vooral verband met de hoge afvoerkosten van dierlijke mest die het wegvallen van de derogatie op de gebruiksnormen voor stikstof uit dierlijke oproept. De kosten van bewerking van dierlijke mest tot circulaire precisiemeststoffen vallen in de regel lager uit dan de kosten van afvoer, mede omdat de circulaire precisiemeststoffen in de plaats komen van dure kunstmest.

Over nut en noodzaak van integraal nutriënten management door circulaire precisiebemesting bestaat dus geen enkele twijfel, ook niet over de technische en wettelijke mogelijkheden, gegeven de huidige stand van de techniek binnen en buiten de stallen voor productie en gebruik van circulaire precisiemeststoffen. Het komt er nu op aan de laatste belemmering voor stikstofemissiereductie weg te nemen zijnde : **het gebrek aan kennis** bij de ondernemers over de toepassing van circulaire precisiemeststoffen in de open teelten . Zonder kennisoverdracht geen doelsturing, zie ook '[Zonder kennisoverdracht geen doelsturing' – Boerderij 10 mei 2025](#)

Oost-Brabant en naaste omgeving is een overschotgebied waar het gaat om mest en mineralen, een gebied met een omvangrijk areaal landbouwgrond waar nu nog veel stikstofkunstmest wordt toegepast , een gebied dus, dat bij uitstek geschikt is om voor toepassing van circulaire precisiemeststoffen in plaats kunstmest. Gelijktijdig wordt in dit gebied veel geïnvesteerd in luchtwaters, ook door melkveehouders al dan niet in combinatie met mestvergisting.

Dit gegeven, de aankondiging invoering van de Renurerichtlijn en de derogatieproblematiek vormden voor ondernemers in Oost-Brabant, zijnde relaties van Landbouwcommunicatie BV, aanleiding om contact te leggen met dat bedrijf met de vraag hoe zij bij kunnen dragen aan emissiereductie in het gebied door circulaire precisiebemesting.

Doel van het project.

De overgang op vloeibare meststoffen, de kern van de circulaire precisiebemesting, veroorzaakt voor telers een totale wijziging in alles wat met bemesting samenhangt, een majeure operatie. Vloeibare meststoffen vergen andere machines, andere opslag en andere toedieningsmomenten, andere plaatsing en andere doseringen. Daarvoor is kennis nodig, die het snelst kan worden verkregen door op de bedrijven aan de gang te gaan met de nieuwe bemestingspraktijk, eerst op kleine schaal op enkele percelen en vervolgens op het hele areaal.

De kennisoverdracht geschiedt door middel van voorlichting, workshops en trainingen, waarbij gebruik gemaakt wordt van de aanpak “Probeer en leer”.

Al doende leert men en “zien is geloven”, dat zijn de uitgangspunten van de “Probeer en leer”-aanpak, die in dit project wordt toegepast op basis van de goede ervaring opgedaan in eerdere projecten van Landbouwcommunicatie BV (<https://www.smartfertilization.org/brabantbemestbeter/>) en KCGG (<https://www.smartfertilization.org/kunstmestlooszuidholland-nl/>)

PROBEER&LEER 2022

Meer gras met meer eiwit.

Probeer&leer.

Verlaag uw kostprijs. Sluit de kringloop.
De juiste meststof: ammoniumstikstof.
Op het juiste moment: vroeg in 't voorjaar.
Vergeet de T-Som.

BEMESTINGSADVIES
Bron: www.luc.nl/voedsel/11-2-17

Bemesting voor de te snede voor de eerste snede grasland met een hoog stikstofvermogen (100% de kringloop).
Stikstofadvies: 100% ammoniumstikstof (NH4-N), 0% ureumstikstof (CO2-voetafdruk).
100% ammoniumstikstof (NH4-N) is beter dan 100% ureumstikstof (CO2-voetafdruk).
In het voorjaar is de kans op N-verlies door uitwas of volatiliteit het grootst.
Ammonium is makkelijk uitwasbaar en kan het voordeel van de T-Som verliezen.
Ammoniumstikstof is het enige stikstof type dat langzaam vrijkomt in de bodem door de lage oplosbaarheid.
De oplosbaarheid van ureumstikstof is hoog en kan het voordeel van de T-Som verliezen.
De effectiviteit van ammoniumstikstof is hoger dan die van ureumstikstof. Dit effectiviteit is afhankelijk van de bodemgesteldheid en de manier van toediening.

Gratis 2 ha bemest door loonwerker met NH4-N*
Gratis analyse van het geproduceerde gras
Gratis bepaling van het nitraatresidu
Gratis bepaling van de pH
* alleen toedieningskosten

Doe mee met **‘Probeer&leer’** van
BRABANT BEMEST BETER
Meld u aan bij: 0651596092 of blc@precisiebemester.nl

Verlaag de kostprijs.
Verlaag de CO2-voetafdruk.
Verlaag de uitwaspoeling.

Probeer&leer.

De juiste meststof: ammoniumstikstof.
Op het juiste moment: in het voorjaar.
Op de juiste plaats: in de wortelzone.
In de juiste dosering: 15% minder.

Bron: www.handboekbodembemesting.nl

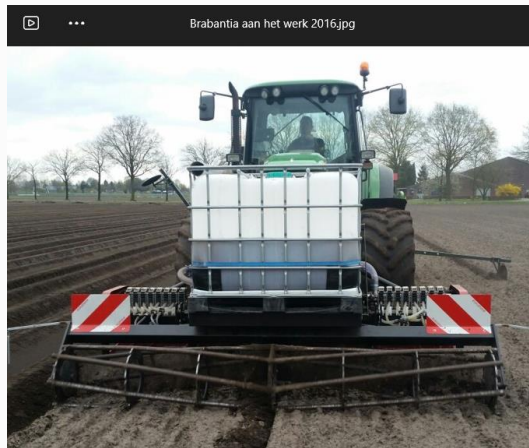

Doe mee met **‘Probeer&leer’** van **BRABANT BEMEST BETER**
Gratis 2 ha bemest door loonwerker met NH4-N*
Gratis bepaling van het nitraatresidu
Gratis bepaling van de pH
*Alleen toedieningskosten in de rij van zwaarture ammoniakoplossing en op-roep

Meld u aan bij: 0651596092 blc@precisiebemester.nl

Hierboven zijn enkele machines afgebeeld, zoals deze gebruikt worden in de “Probeer en leer”-aanpak.

Het doel van dit project is, dat de deelnemende bedrijven binnen enkele jaren geheel overstappen op het gebruik van circulaire precisiemeststoffen om daarmee te komen tot een gunstig saldo op de Afrekenbare StoffenBalans voor stikstof voor hun bedrijf, zoals deze is gedefinieerd door de Commissie Remkes in “Niet alles kan overal” d.d. juni 2020 en die tegenwoordig ook af te leiden is uit de KringloopWijzer . Dat gunstige saldo wordt bereikt door lagere aanvoer van stikstof in meststoffen en krachtvoer enerzijds en hogere afvoer anderzijds.

De kennis die daarvoor nodig is kan op een efficiënte manier ter beschikking komen aan de ondernemers, dankzij de subsidieregeling, waar dit project langs deze weg gebruik van maakt. De `probeer en leer-aanpak` is een bewezen en beproefd effectief instrument om het kennisdoel van de subsidie te realiseren.

Het project zal voorts in de regio een voorbeeldfunctie vervullen over weg waarlangs de kringlooplandbouw vorm kan krijgen en hoe daarmee substantiële stikstofemissiereductie door “integrated nutrient management” naar lucht en water wordt gerealiseerd.

De inhoud van het project

Dit project heeft als inhoud om te voorzien in de behoefte aan kennis over de toepassing van circulaire precisiemeststoffen en het effect daarvan op de reductie van stikstofemissie zoals deze tot uitdrukking komt in het saldo van Afrekenbare StoffenBalans per bedrijf . Daarbij wordt gebruik gemaakt van de “probeer en leer”- aanpak voor het beproeven van circulaire precisiemeststoffen op percelen van de deelnemers. Daaraan gerelateerd vinden kennissessies plaats, *online* en *live*, zoals buiten bij de proefpercelen. Uiteraard wordt een website gebouwd en worden er toegankelijke rekentools ontwikkeld in Excel .

Voor het breed bekend maken van het project en de producten daarvan krijgt het een plaats in het Dossier “Precisiebemesting “op Groen KennisNet.
<https://groenkennisnet.nl/dossier/precisiebemesting-dossier> en op andere plaatsen in GKN in het kader van de SABE regeling.

Wat is precisiebemesting

Het gaat bij precisiebemesting met circulaire meststoffen om een werkwijze waarbij de plantenvoeding wordt geplaatst op **de juiste plaats**, namelijk in de wortelzone, op het **juiste moment**, dus als het gewas erom vraagt en de bodem niet leveren kan, in de **juiste vorm**, dus niet gevoelig voor uitspoeling en altijd circulair en in **de juiste dosering**, dus mondjesmaat om de beoogde opname op het juiste tijdstip te bewerkstelligen.

Het bovenstaande laat zich in onderstaande afbeelding samenvatten

3. Project

3.1 Projectlocatie

Op welk adres of in welk gebied/dorp vindt het project plaats? Gaat het project over een groter gebied? Voeg dan eventueel een kaart toe.

Het project vindt plaats in Oostelijk Noord-Brabant, omgeving OVERLOON, begrensd door de lijn Uden, Helmond in het westen, de lijn Helmond Deurne in het zuiden, door de Maas in het oosten en het noorden.

3.2 Beschrijving aan te pakken probleem of uitdaging

Beschrijf het probleem dat, of de uitdaging die, u met het project wilt aanpakken (de huidige situatie).

De overgang op vloeibare meststoffen, de kern van de circulaire precisiebemesting, veroorzaakt voor telers een totale wijziging in alles wat met bemesting samenhangt, een

majeure operatie. Vloeibare meststoffen vergen andere machines, andere opslag en andere toedieningsmomenten, andere plaatsing en andere doseringen. Daarvoor is kennis nodig, die het snelst kan worden verkregen door op de bedrijven aan de gang te gaan met de nieuwe bemestingspraktijk, eerst op kleine schaal op enkele percelen en vervolgens op het hele areaal.

3.3 Beschrijving van de projectdoelstellingen

Beschrijf wat u met het project wilt bereiken.

Het doel van dit project is, dat de deelnemende bedrijven binnen enkele jaren geheel overstappen op het gebruik van circulaire precisiemeststoffen om daarmee te komen tot een gunstig saldo op de Afrekenbare StoffenBalans voor stikstof voor hun bedrijf, zoals deze is gedefinieerd door de Commissie Remkes in “Niet alles kan overal” d.d. juni 2020 en die tegenwoordig ook af te leiden is uit de KringloopWijzer . Dat gunstige saldo wordt bereikt door lagere aanvoer van stikstof in meststoffen en krachtvoer enerzijds en hogere afvoer anderzijds.

3.4 Bijdrage aan het doel van de subsidie

Beschrijf hoe dit bijdraagt aan het doel van de subsidie: Uitwisseling van kennis en verspreiding van informatie bij projecten waarbij de focus ligt bij de bescherming van natuur, milieu en klimaat. U leest hier meer over in [artikel 5.7.2](#) in het openstellingsbesluit.

De kennis die daarvoor nodig is kan op een efficiënte manier ter beschikking komen aan de ondernemers, dankzij de subsidieregeling, waar dit project langs deze weg gebruik van maakt. De `probeer en leer-aanpak` is een bewezen en beproefd effectief instrument om het kennisdoel van de subsidie te realiseren.

Het project zal voorts in de regio een voorbeeldfunctie vervullen over weg waarlangs de kringlooplandbouw vorm kan krijgen en hoe daarmee substantiële stikstofemissiereductie door “integrated nutrient management” naar lucht en water wordt gerealiseerd.

3.5 Projectthema

Aan welk thema draagt uw project bij? Kruis tenminste één categorie aan. U leest meer over de thema's in [artikel 5.7.2](#) in het openstellingsbesluit.

Kringlooplandbouw:

- (Stikstof)emissie en hergebruik nutriënten
- Gezonde bodem, water en teeltsystemen
- Weerbare teeltsystemen en geïntegreerde gewasbescherming
- Circulair gebruik van gewassen, grondstoffen en nieuwe plantaardige eiwitbronnen
- Natuurinclusieve landbouw
- Precisielandbouw

Duurzaam ondernemerschap:

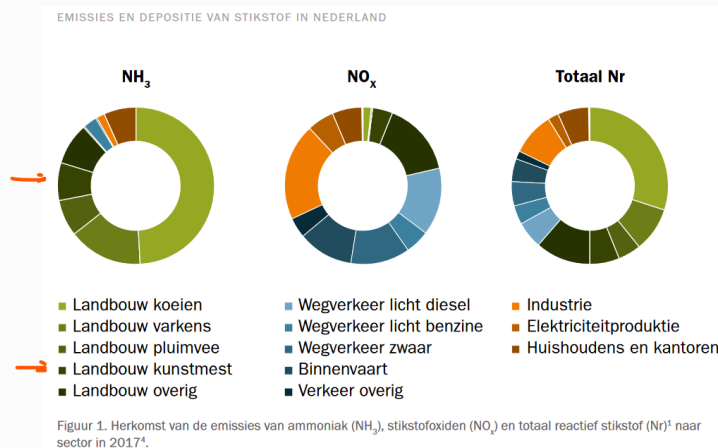
- Persoonlijke ontwikkeling van ondernemers en hun bedrijf
- Horizontale samenwerking
- Bedrijfsopvolging
- Duurzaam verdienvermogen

3.6 Motivatie projectthema

Leg uitgebreid uit waarom uw project goed past bij de door u aangekruiste onderwerpen uit vraag 3.5.

De merites van kunstmestvervanging door circulaire precisiebemesting zijn velerlei:

1 Substantiële **reductie van NH₃ en NO_x emissie** naar de lucht door plaatsing van ammonium houdende circulaire stikstofmeststoffen in de wortelzone volgens de 4 J aanpak in plaats van de gangbare breedwerpige oppervlakkige toediening van N- kunstmeststoffen die altijd 50% of meer ammoniakale stikstof bevatten, met een potentieel van ca 10 % van de totale NH₃ emissie in Nederland. Zie onderstaande grafiek, bron : TNO Factsheet Emissies en deposities van stikstof in Nederland, 2022 update

2 Substantiële **reductie van de nitraatuitspoeling** door plaatsing van uitsluitend ammoniumhoudende stikstofmeststoffen in de wortelzone volgens de 4 J aanpak in plaats van de gangbare breedwerpige toediening van N-kunstmeststoffen die 50 % nitraatstikstof bevatten , zoals de belangrijkste N-kunstmest kalkammonsalpeter

Bemesting voor de 1e snede

Voor de eerste sneden geven meststoffen met een hoog aandeel ammonium (>75%) de hoogste N-benutting en opbrengst.

N-meststoffen kunnen worden gegeven als kalkammonsalpeter (50% ammonium), magnesium-ammonsalpeter (50% ammonium), ammoniumsulfaat (100% ammonium), ammoniumsulfaatsalpeter (75% ammonium), ureum of ureum plus een ureaseremmer of als een blend van producten.

In het voorjaar is de kans op N-verliezen door uitspoeling of denitrificatie van nitraat het grootst.

Ammonium is weinig uitspoelingsgevoelig omdat het wordt vastgelegd in de grond. Bovendien wordt ammoniumstikstof in het vroege voorjaar slechts langzaam omgezet in nitraat door de lage bodemtemperaturen. De opbrengst maar ook het ruw eiwitgehalte van gras is dan ook hoger bij meststoffen met een hoog ammoniumaandeel in vergelijking tot kalkammonsalpeter. Voor een gelijke opbrengst kan worden volstaan met 80-90% van de N, die als KAS zou worden gegeven. De effecten van meststoffen met een hoog ammoniumaandeel zijn groter in een nat dan in een droog voorjaar.

3 Gezonde bodem, door 4 J bemesting met kunstmestvervangers in plaats van kunstmest, zal zoals bekend de **biodiversiteit toenemen** ,

4 Circulaire precisiebemesting maakt per definitie **gebruik van reststromen** en faciliteert de **kringlooplandbouw**

5 Circulaire precisiebemesting is een belangrijke vorm van **precisielandbouw** en maakt landbouw tot op plantniveau mogelijk.

6 Kunstmestloze landbouw levert een uniek verkoopargument op voor landbouwproducten door het kenmerk “geproduceerd zonder kunstmest” en daarmee een **duurzaam verdienmodel**

7 Kunstmestvervangers leveren topopbrengsten van topkwaliteit tegen lagere kosten door de besparingen op meststofkosten die mogelijk zijn, dat is gunstig voor een **duurzaam verdienmodel**.

3.7 Start- en einddatum project

Wat is de verwachte startdatum van uw project?

November 2026

Wat is de einddatum van uw project?

November 2028

3.8 Uitvoering projectactiviteiten

Beschrijf de verschillende projectactiviteiten. Geef per activiteit aan hoe u deze gaat uitvoeren. Als er vergunningen nodig zijn, vermeldt dan of deze er al zijn.

Activiteit	Wijze van uitvoering
1. Voorlichting	Het bouwen van 1 website, Het organiseren van 1 webinar over doel en opzet van het project Het organiseren van 1 seminar over Emissiereductie door circulaire precisiebemesting De productie van 3 video's : 1 Integrated Nutrient Management. 2 Hoe werkt de Afrekenbare StoffenBalans 3 Hoe werkt circulaire precisiebemesting € 29.520,00 Periode nov 26 - jan 2027
2. Workshops	Het organiseren van 10 veldbijeenkomsten met 10 tot 20 personen per bijeenkomst in 2027 en 2028 € 9.840,00
3. Trainingen	Het geven van 6 trainingen met 9 deelnemers per training voor het berekenen en bespreken van de effecten van circulaire precisiebemesting op KLV en ASB. Periode 2027 en 2028 € 7.380,00
4. Voorlichting	Voorlichting d.m.v. het actualiseren van de website, het organiseren van 1 slotwebinar en 1 slotseminar, de productie van 5 factsheets en 1 videoverslag van het project Periode 2027 en 2028 € 14.760,00
5. Trainingen	Het geven van 6 trainingen met 9 deelnemers per training voor het opstellen van 50 circulaire bemestingsplannen Periode 2027 en 2028. € 14.760,00
6. Workshops	Het aanleggen van proefstroken op de praktijkproefpercelen en het geven van 10 Probeer en Leer workshops met 5 tot 10 deelnemers per workshop. Periode 2027 en 2028 € 14.760,00

3.9 Mijlpalen (als dit van toepassing is)

Duurt het project langer dan een jaar? Beschrijf de mijlpalen en in welke periode u deze wilt bereiken. Mijlpalen zijn tussenliggende doelen in het proces naar de resultaten.

Mijlpaal	Start- en einddatum
----------	---------------------

Het bouwen van 1 website, Het organiseren van 1 webinar over doel en opzet van het project Het organiseren van 1 seminar over Emissiereductie door circulaire precisiebemesting De productie van 3 video's : 1 Integrated Nutrient Management. 2 Hoe werkt de Afrekenbare StoffenBalans 3 Hoe werkt circulaire precisiebemesting	1 Nov 2026 – 31 jan 2027
2. 1 slotwebinar en 1 slotseminar, de productie van 5 factsheets en 1 videoverslag van het project	September 2028- 30 november 2028
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	

3.10 Beschrijving van resultaten

Welke resultaten verwacht u van uw project?

Het doel van dit project is, dat de deelnemende bedrijven binnen enkele jaren geheel overstappen op het gebruik van circulaire precisiemeststoffen.

3.11 Toetsing van de resultaten

Hoe controleert u de doelstelling(en) en resultaten van uw project?

Omschrijving resultaat	Manier van toetsen
Adoptie van de circulaire precisiebemesting	De mestboekhoudingen van de deelnemende bedrijven en de voortzetting van dalende trend in het gebruik van kunstmest in het gebied af te leiden uit statistiek van het kunstmestgebruik in Nederland van WER
2. De prestaties zoals genoemd in de Tabel bij 3.8	Verlagen van workshops, bijeenkomsten, foto's en trainingen, presentielijsten, inhoud van website met webinars en video's
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	

4. Selectiecriteria

Beschrijf hieronder hoe uw project bijdraagt aan de verschillende selectiecriteria. U leest meer over de selectiecriteria in [artikel 5.7.35](#) in het openstellingsbesluit.

4.1 Bijdrage aan selectie criterium a – impact

Door de zien is geloven aanpak is de impact van het project hoog

4.2 Bijdrage aan selectie criterium b – Kwaliteit van de combinatie van de groep van samenwerkende landbouwers en de aanvrager

De aanvrager heeft goede contacten met de groep samenwerkende landbouwers opgebouwd tijdens een voorlichtingsbijeenkomst in 2024 op het bedrijf van Alders, zie voor videoverslag <https://www.youtube.com/watch?v=FkWVDQ31elk>

KCGG is actief op het gebied van voorlichting aan telers in diverse projecten, zoals bijvoorbeeld het project Management Duurzame Melkveehouderij <https://www.smartfertilization.org/management-duurzame-melkveehouderij/>

4.3 Bijdrage aan selectie criterium c – Kwaliteit van het projectplan

Dit projectplan is zichtbaar met grote zorg geformuleerd en ondersteund door actuele informatie. De voorgestelde aanpak is bewezen en beproefd. De financiële uitwerking is rationeel. De samenwerking met een vakbekwame loonwerker borgt de kwaliteit van de uitvoering en daarmee de kwaliteit van dit projectplan

4.4 Bijdrage aan selectie criterium d – Kosteneffectiviteit

Met het project wordt snel een majeure transitie in de bedrijfsvoering van de deelnemende bedrijven bewerkstelligd, die zonder de gekozen voorlichtingsaanpak meer geld zou kosten. Het project kan dienen als voorbeeld voor alle zandgebieden

5. Begroting en financiering

U stuurt als bijlage bij uw subsidieaanvraag een uitgebreide projectbegroting mee. U gebruikt hiervoor het format Begroting en betaalverzoeken.

In dit projectplan geeft u een toelichting op deze begroting.

5.1 Berekening subsidiabele kosten

In de openstelling is bepaald op welke manier u de projectkosten in uw begroting kunt opgeven. In het format Begroting en betaalverzoeken kunt u kiezen uit deze mogelijkheden (als er meerdere zijn). Vink ook hier uw keuze aan en motiveer uw antwoord bij een vereenvoudigde kostenoptie.

Werkelijke kosten

Toelichting

Subsidiabele kosten kunt u berekenen op basis van werkelijke kosten en individuele uurtarieven. U begroot de kosten derden, investeringen, afschrijvingskosten, bijdrage in natura, niet-verrekenbare btw en aantallen uren eigen arbeid, personeel en vrijwilligers met uurtarieven. In de regelingstekst is aangegeven welke kosten subsidiabel zijn. En of er vaste uurtarieven zijn.

Vereenvoudigde kostenoptie (VKO) voor arbeidskosten

U moet aantonen dat er in uw project arbeidskosten (loonkosten en/of eigen arbeid) zijn. Anders kunt u geen gebruik maken van de VKO voor arbeidskosten. Ook kunt u de VKO niet gebruiken bij projecten met een Europese aanbestedingsprocedure voor werken, leveringen of diensten.

Geef aan welke activiteiten u in uw project uitvoert met arbeidskosten.

Toelichting

U krijgt bij het gebruik van de VKO voor arbeidskosten een forfaitair bedrag voor de arbeidskosten. Dit bespaart u administratieve lasten. U begroot alleen de overige kosten. Dit zijn kosten derden, investeringen, afschrijvingskosten, bijdrage in natura en niet-verrekenbare btw. In de regelingstekst is aangegeven welke kosten subsidiabel zijn.

Met de VKO voor arbeidskosten hoeft u geen loonkosten of eigen arbeid op te geven in de

begroting. U krijgt dan een forfaitair kostenbedrag voor de arbeidskosten van 23% over de subsidiabele overige kosten. Het forfait berekent u door de overige kosten met 0,23 te vermenigvuldigen.

Vereenvoudigde kostenoptie (VKO) voor overige kosten

U moet aantonen dat er in uw project overige subsidiabele kosten zijn. Anders kunt u geen gebruik maken van de VKO voor overige kosten. Dit zijn bijvoorbeeld kosten derden, investeringen, afschrijvingskosten, bijdrage in natura en niet-verrekenbare btw. In de regelingstekst staat welke van deze kosten subsidiabel zijn. Geef aan welke activiteiten u in uw project uitvoert met overige kosten.

Toelichting

Wanneer u de VKO voor overige kosten gebruikt, geldt er een forfaitair bedrag voor de overige kosten. Dit bespaart u administratieve lasten. U begroot alleen de aantallen uren eigen arbeid en personeel met uurtarieven. In de regelingstekst is aangegeven welke kosten subsidiabel zijn. En of er vaste uurtarieven zijn.

Met de VKO voor overige kosten hoeft u geen overige kosten op te geven in de begroting. U krijgt dan een forfaitair kostenbedrag voor de overige kosten van 40% over de subsidiabele arbeidskosten (loonkosten en eigen arbeid). Het forfait berekent u door de arbeidskosten met 0,4 te vermenigvuldigen.

5.2 Toelichting bij uw begroting

Geef een toelichting op uw begroting. Naast deze toelichting voegt u documenten toe, die deze begroting onderbouwen.

Verantwoording van de activiteiten

1 Voorlichting

- Aankondiging en draaiboek van webinar
- Opname van de webinar
- Aankondiging en agenda van de seminar
- Presentielijst van deelnemers seminar
- PowerPoint van de seminar
- Inhoud van de ontwikkelde website
- Link naar de 3 video's

2 Workshops

- 50 beoordelingsschema's gewasontwikkeling
- Verslagen van 10 veldbijeenkomsten
- 1 deelnemerslijst per bijeenkomst

3 Trainingen

- 1 effectberekening per deelnemer
- Presentatie van de trainingsverslagen
- 1 deelnemerslijst per training

4 Voorlichting

- Aankondiging + draaiboek webinar
- Opname van webinar
- Aankondiging en agenda van seminar
- Presentielijst van deelnemers seminar
- PowerPoint van seminar
- Presentatie van inhoud van website
- Kopie van 5 factsheets en kopie van videoverslag

5 Trainingen

- 1 deelnemerslijst per training
- Verslagen van 50 circulaire bemestingsplannen
- Brochure van enkele belangrijke resultaten

6 Workshops

- Foto's van de percelen voor en na de aanleg van de proefstroken.
- 1 deelnemerslijst per workshop
- Verslagen van 10 Probeer en Leer workshops met foto's en video's

5.3 Aanbesteding (als dit van toepassing is)

Bent u als (mede)aanvrager aanbestedingsplichtig of is een opdracht aanbestedingsplichtig? Beschrijf dan zo goed mogelijk hoe u de opdrachten binnen dit project gaat aanbesteden.

Verwijs hierbij zoveel mogelijk naar het aanbestedingsbeleid, raamovereenkomsten, aanbestedingsplannen en andere beschikbare aanbestedingsdocumenten. Heeft u documenten rondom de aanbesteding van de projectactiviteiten? Stuur deze dan mee met uw aanvraag.

5.4 Financieringsplan

Vul de onderstaande tabel in. Zorg ervoor dat de totale financiering aansluit op uw begroting.

Financier subsidiabele kosten	Bedrag	%	Toelichting
Gevraagde subsidie			
Overige (nationale) subsidies			
Eigen bijdrage(n) aanvrager(s)			
Totale financiering/projectkosten			

Toelichting

Bij Gevraagde subsidie vult u de maximaal gevraagde subsidie in. Heeft u naast subsidie voor dit project ook andere overheidssubsidies of -bijdragen aangevraagd of gekregen? Dan noemt u het bedrag bij Overige (nationale) subsidies. Bij Eigen bijdrage(n) vult u het bedrag dat u niet als subsidie ontvangt in. Dit zijn bijvoorbeeld uw eigen middelen, leningen of bijdragen uit private fondsen.

5.5 Meerjarenbegroting en liquiditeits- of declaratieplanning (als dit van toepassing is)

Duurt het project langer dan een jaar? Beantwoordt dan dit onderdeel.

Geef in de tabel hieronder aan in welk jaar u de projectkosten verwacht te maken (meerjarenbegroting). Zorg ervoor dat de totale projectkosten aansluiten op uw begroting.

Subsidiabele projectkosten 2025	€
Subsidiabele projectkosten 2026	€
Subsidiabele projectkosten 2027	€
Subsidiabele projectkosten 2028	€
Subsidiabele projectkosten 2029	€
Totaal subsidiabele projectkosten	€

De declaratieplanning vult u in bij uw aanvraag via Mijn RVO.

Geef een toelichting op uw meerjarenbegroting.

6. Overige informatie

6.1 Communicatieactiviteiten

Beschrijf de communicatieactiviteiten die u gaat uitvoeren. Let op: er gelden verplichtingen vanuit de Europese Unie waaraan uw publiciteitsactiviteiten moeten voldoen. Deze staan in de regelingstekst en komen in het besluit op uw aanvraag te staan.

6.2 Wat wilt u verder nog vermelden over uw project?

Beschrijf welke andere zaken belangrijk zijn. Is uw plan voor dit project bijvoorbeeld al voor een andere subsidieaanvraag opgestuurd? Of haakt uw project aan bij andere lopende projecten?

7. Bijlagen

Hieronder ziet u een overzicht van alle bijlagen die horen bij uw subsidieaanvraag.

De bijlagen bij 7.A zijn voor alle aanvragers verplicht. De bijlagen bij 7.B zijn in sommige situaties verplicht. Bekijk de overzichten hieronder goed en voeg de benodigde bijlagen bij uw aanvraag.

7.A Verplichte bijlagen

1. Projectplan	Dit projectplan bevat minimaal de verplichte onderdelen. U gebruikt hiervoor het format Projectplan.
2. Begroting	U gebruikt hiervoor het format Begroting en betaalverzoeken.
3. Onderbouwing van begroting	U levert documenten aan die de begroting uitleggen, zoals offertes of salarisstroken. U licht in een uitgebreide motivatie zo duidelijk mogelijk toe waarom u vindt dat de bedragen passend en marktconform (redelijk) zijn.
4. Cv's van personen	Voeg de cv's of andere gelijkwaardige documenten toe van de personen (voor zover bekend) die de kennisoverdracht gaan uitvoeren. U laat hiermee zien dat uw organisatie genoeg gekwalificeerd en getraind personeel heeft om de activiteit uit te voeren.
5. Verklaring groep samenwerkende landbouwers	De groep samenwerkende landbouwers geeft in deze verklaring aan wat zij willen leren.

7.B Verplichte bijlagen in bepaalde situaties

1. Beslissing op andere overheidssubsidies of -bijdragen	Betaalt u de subsidiabele projectkosten met andere overheidssubsidies of -bijdragen? U voegt dan een bewijs toe waarin staat dat deze aan u verleend of betaald zijn.
2. Vergunningen	Heeft u een vergunning nodig om de projectactiviteiten te kunnen uitvoeren? U voegt dan voor elke vergunningsaanvraag een vergunningsdocument toe.
3. Btw-verklaring	Kunt u geen btw verrekenen voor de projectkosten? En is niet-verrekenbare btw subsidiabel? U voegt dan een btw-verklaring van de belastingdienst toe.
4. Documenten aanbesteding	Bent u aanbestedingsplichtig? Dan houdt u zich aan de eisen van de Aanbestedingswet. Heeft u documenten rondom de aanbesteding van de projectactiviteiten? Voeg deze dan toe bij uw aanvraag.
5. De-minimisverklaring	Valt de aangevraagde subsidie onder de-minimissteun op grond van de-minimisverordening? U voegt dan een de-minimisverklaring toe. Gebruik hiervoor het format

	De-minimisverklaring: Verklaring de-minimissteun . Voor meer informatie kijkt u op Standaardformulieren Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies (rvo.nl) .
6. Mogelijke extra bijlage	Past een bijlage niet bij de hierboven genoemde bijlagen, maar helpt het u wel bij de aanvraag van uw subsidie? U voegt dan de bijlage toe met een eventuele toelichting.